

કૃ.સં.કે., આ.કૃ.યુ., સણસોલી ખાતે યોજાયેલ
મહિલા કૃષિ દિવસ નિમિત્તે ભાગ લેનાર મહિલાનું
“મહિલા સશક્તિકરણ” વિષય પર પ્રેરણાદાયી પ્રવચન

માનનીય મુખ્ય અધિકારી સાહેબશ્રી, પ્રમુખશ્રી, વૈજ્ઞાનિકશ્રીઓ, સાથિયો, દેવિઓ અને સજ્જનો “મહિલા સશક્તિકરણ” કાર્યક્રમમાં આપ સૌનું સ્વાગત છે તથા સૌને મારા નમસ્કાર અને કોટી કોટી વંદન. કોઇભી દેશ તરક્કીકે શિખર પર તબતક નહિ પહુંચ શક્તા જબતક મહિલાએ પુરુષ કે સાથ કેંધે સે કંધા મિલા કર ના ચલે. મહિલાઓની

તરક્કીની વાત કરતા પહેલા આપણે એ જાણી લઇ એ કે વાસ્તવમાં મહિલા સશક્તિકરણ છે શું? મહિલા સશક્તિકરણ એટલે મહિલાની ક્ષમતા, અધિકાર, જીવન સાથે જોડાયેલા બધા જ નિર્ણય એ પોતે લે એ પ્રકારની સમાજની વ્યવસ્થા.

નારી શક્તિ આજે સફળતાની ઊંચાઇ પર પહોંચી ગઇ છે. ભારત દેશ આજે પણ વિકાશશીલ દેશ છે અને દેશની આર્થિક સ્થિતિ એટલી સારી ના કહી શકાય તથા આપણો દેશ પુરુષ પ્રધાન દેશ છે. પુરુષ એકલો કામ કરે, એકલો ફરે અને મહિલાઓને ઘરકામ કરવા માટે મજબૂર કરી દે છે. આખિર હમારે સાથ હી એસા ક્યુ ક્યુકી હમ એક નારી હે? પુરુષ એ નથી જાણતો કે મહિલા દેશની શક્તિ છે. એક દિવસ બધી મહિલાઓ જાગૃત થઇને એક મળીને કામ કરશે તો ભવિષ્યમાં કોઇપણ અન્ય દેશ ભારતથી વધારે શક્તિશાળી કદાચ નહિ હોય. મહિલાઓએ પોતાની વિચારસરણી બદલવી જોઇએ અને એવું વિચારવું જોઇએ કે મહિલાની શક્તિએ પુરુષ કરતા પણ અધિક છે તથા તે પુરુષ કરતા પણ વધારે કામ કરી શકે છે. દેશને આગળ વધારવા અને સામાજિક દૂષણો, અત્યાચારો અને ગરીબી દૂર કરવા માટે મહિલા સશક્તિકરણ એ આજના સમયની માંગ છે જેને અનુલક્ષીને મહિલાઓએ આગળ આવવું જ પડશે.

આમ, જોવા જઇએ તો આપણા દેશમાં દર ૧૦૦૦ પુરુષની તુલનામાં ૮૫૦ સ્ત્રીઓ છે. જો મહિલા જ સશક્ત નહિ હોય તો જીવન સુરક્ષા અને સંરક્ષણનો આનંદ પ્રાપ્ત નહિ કરી શકાય. મહિલા એ એક સશક્તિકરણ રૂપી યંત્રના ઓજાર તરીકે કાર્ય કરે છે. સામાજિક અને આર્થિક રૂપથી સ્ત્રી સશક્ત નહિ હોય તો પોતાનો વિકાસ નહિ કરી શકે. સમાજ અને પરિવારના ઉજ્જવલ ભવિષ્ય માટે મહિલા સશક્તિકરણ ખૂબ જ જરૂરી છે.

આપણા દેશમાં મહિલાને સશક્ત બનાવવા માટે એમના અધિકારો આપવા માટે ઘણી બધી બિનજરૂરી પ્રથાઓ જેવી કે દહેજ પ્રથા, બાળ લગ્ન, બાળ મજૂરી, અસમાનતા, અશિક્ષા, ભૂણ હત્યા વગેરે બંધ થવી જોઈએ જેના માટે આપણે મહિલાઓ તરીકે સાથે મળીને કામ કરવું પડશે ત્યારે જ નારી સશક્તિકરણ ને બઢાવો મળશે. શહેર અને મહાનગરો ને જોડીને વાત કરીએતો ગામડાઓની પરિસ્થિતિ હજુ પણ વધારે સુધરેલ ના કહી શકાય. દિકરીઓને સાધારણ ભણતર, સાધારણ જીવન જીવવા માટે મજબૂર કરવામાં આવે છે અને બાળ લગ્ન કરાવી દેવામાં આવે છે જે એક ગંભીર બાબત છે. મહિલાને એટલા હદ સુધી માનસિક રીતે કમજોર બનાવી દેવામાં આવે છે કે ગામડાની મહિલાઓ કોઈપણ ક્ષેત્રમાં આગળ વધી શકતી નથી. આવી પરિસ્થિતિઓ હોવા છતાં કેટલીક મહિલાઓએ વધારે સાહસ ખેડીને પોતાનું અને દેશનું નામ રોશન કરેલ છે જેમકે શ્રીમતી સરોજીની નાયડુ (પ્રથમ મહિલા ગવર્નર), શ્રીમતી ઇંદિરા ગાંધી (પ્રથમ મહિલા પ્રધાનમંત્રી), શ્રીમતી કિરણ બેદી (પ્રથમ મહિલા આઇપીએસ), શ્રીમતી સુરેખા યાદવ (પ્રથમ મહિલા પાયલટ) વગેરે.

ફૂલ રહે ના ધરતી પર, તો ફૂલ તુમ કેસે પાઓગે
અંશ કાટ કર અપના, તુમ વંશ કેસે બઢાઓગે
જન્મ લેવા માતા જોઇએ, રાખડી બાંધવા બહેન જોઇએ
વાત કરવા દાદીમાં જોઇએ, જીદ પૂરી કરવા માસી જોઇએ
રબડી ખાવા મામી જોઇએ, જીવન સંગાથ માટે મિત્ર જોઇએ
જીવન નિર્વાહ માટે પત્ની જોઇએ, પરંતુ આ બધા માટે
પહેલા એક દિકરી તો જીવતી જ જોઇએ

આપણી ભારતીય સંસ્કૃતિમાં સમર્પણ છે, ત્યાગ છે અને જો ત્યાગનું મુખ્ય ઉદાહરણ હોય તો તે છે દીકરી. પોતાના ઘરમાં દિવો કરે એને દીકરો કહેવાય અને બીજાના ઘરમાં જઇને દિવો કરે એને દીકરી કહેવાય. દીકરી તો ત્રણ કુળ (બાપનું, મોસાળનું અને સાસરીનું)ને તારે છે. આપણા દેશનાં ઘણા સમાજોમાં દીકરીઓને મળતા લાભો, સેવાઓ/સહાયો વિશેની જાણકારી આપવામાં આવતી હોતી નથી ત્યારે ‘બેટી બચાવો, બેટી ભણાવો’, ‘મહિલા સશક્તિકરણ’ જેવા કાર્યક્રમોની મદદથી સાચા અર્થમાં દેશમાં પુરૂષ અને સ્ત્રી વચ્ચેના ભેદભાવોનો અંત આણી શકાય.

“બેટી હે તો તો કલ હે!”

यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवताः

ધન્યવાદ

પ્રેષક: અપેક્ષાબેન આર. પટેલ